

3 of 12 DOCUMENTS

de Volkskrant

de Volkskrant

28 september 2011 woensdag

Hello beauty! Cabaret; INTERVIEW Jacquelin de Savornin Lohman

BYLINE: Door AimÈe Kiene

SECTION: V Opening; Blz. 2

LENGTH: 1537 woorden

Professor doctor Jacquelin de **Savornin Lohman** (78) begint deze week met haar derde cabaret-voorstelling. 'Zing je naam, of een gek woord, of weet ik wat.' Door AimÈe Kiene Foto Morad Bouchakour

Wat bezielde u om na zo'n lange en succesvolle loopbaan cabaret te gaan maken?

'Ik had jou willen vragen, waarom was je er nieuwsgierig naar.'

Ik ben benieuwd...

'Ja, maar waarom?'

Naar wat u drijft.

'OkÈ, ik ben vandaag aan zet. Misschien heb ik een zeker talent, dat eigenlijk pas de ruimte heeft gekregen toen ik in de persoonlijke situatie was dat ik veel minder verplichtingen had thuis. Vriendinnen namen me mee naar Jan Kortie, een economieleraar die is omgezwaaid. Hij speelt nu piano, en hij geeft workshops 'badkamerzingen'. Tegen mensen die moeilijk loskomen zegt hij: zing je naam, of een gek woord, terrorismebestrijding, of weet ik wat. En dan ga je er vandoor. Ik heb dat pas op mijn 65ste ontdekt.

'Bij hem merkte ik ook dat ik zelf liedjes kon maken. Dat deed ik altijd al: bij het studentencabaret en voor huwelijken, maar dat doe je dan op een bekende wijs, zodat mensen mee kunnen zingen. Maar nu merkte ik dat ik zaken waar ik me over opwond, of die me raakten, dat ik daar een liedje over kon maken. Bijvoorbeeld: waar ik me stierlijk aan kon ergeren was dat als je een etentje

hebt, dat mensen dan uitgebreid gaan vertellen over de gezwellen van hun vriend. Over zijn pancreas, of weet ik veel, en dan ligt er wat op je bord... Heel erg vind ik dat. Een vriendin van me zei, toen we buiten stonden: 'Ik ga naar GabriÏlle'. En toen heb ik een liedje gemaakt, tango-achtig: Ik heb zo verukkelijk gedanst met GabriÏlle, die kan dan honderduit vertellen, over alle interessante gezwellen, die haar ingewanden kwellen.

'Dat geeft mij dan een enorme kick. Ik ben mijn ergernis kwijt, en het wordt iets heel vrolijks.'

U heeft toen u jong was nooit met het idee gespeeld iets met dit talent te doen?

'Nee, helemaal niet. Nee, nee, nee. Tja, wat bezielde me... wat mij Ècht bezielde was dat ik ouderencabaret wilde maken waarin ouderen niet verschijnen achter een rollator, een beetje kwijlend en stom en dom. Maar op een heel andere manier.'

In 2005 stond De **Savornin Lohman**, na een lange loopbaan in politiek en wetenschap met haar eerste cabaret-show Tijd van Leven in het piepkleine theatertje van Het Parool in Amsterdam. Een televisieoptreden in De Wereld Draait Door leverde talloze aanvragen voor optredens, voornamelijk van 'verzorgingshuizen in Middelburg en weet ik wat'. En dat was nou net niet de bedoeling, zegt De **Savornin Lohman**: 'Ik heb daar geen bezwaar tegen, dat ze me benaderen, maar ik denk: die mensen hebben daar niks aan. Ze kunnen veel beter een accordeonist vragen, die leuke liedjes van vroeger speelt. Tegen de tijd dat ik daar in een rolstoel zit, heb ik ook geen behoefte aan iemand als ik die toch wel vliegensvlug van het ene onderwerp naar het andere gaat.'

Hoe maakt u uw programma's?

'Ik vind het belangrijk dat ik voldoende liedjes heb. Het is bij mij wel ouderwets van: liedje, praatje, liedje, praatje. Dat werkt goed. Mijn liedjes zijn enigszins, zwaarmoedig wil ik niet zeggen, maar toch wel aan de melancholische kant. Met praten kun je weer allerlei grappen inbouwen.'

Als u aan het schrijven bent, wilt u dan graag grappig zijn?

'Het is meer een stemming, die ik wil vangen. Als ik ergens onzeker over ben, zegt Jan Kortie: maak er een lied van. En dat is inderdaad waar. Het raakt mensen, omdat je op een emotie zit die herkenbaar is. En dat wissel ik dan af met een grap.'

Is dat belangrijk?

'Heel belangrijk, omdat het bevrijdend is. Humor is waanzinnig bevrijdend. Afgelopen zondag was er iemand jarig, die werd 70, en had mijn show ingehuurd. Ik heb mijn premiÈre als het ware gehad, in besloten kring, voor 100 mensen. Met een groots diner, het kon niet op. Het was een heel net gezelschap, vreselijk aardige mensen, maar wel keurig in de plooi. Ik vind dat dan grappig, want ik wil ze wel los krijgen. En dat lukte ook.'

Wat werkt dan?

'Ik heb een verhaal, dat ik ben gaan zwemmen in de Vinkeveense Plassen. Ik raakt de weg kwijt, kruip aan de kant en in mijn zwempak raak ik in allerlei avonturen. Dat vertel ik. Op een gegeven moment ben ik bij de A2 in een gated community terecht gekomen. Ik zag het bericht al voor me: 'Verwarde vrouw aangetroffen op A2.'

'Heel veel mensen vinden dat geestig. Het is waargebeurd, en de clou ook, want op een dijkje kom ik een Surinaamse man tegen en die zegt: 'Hello beauty, what can I do for you?' De mensen zijn dan al een heel eind vertederd geraakt, geloof ik. En dan kun je veel doen.'

'Ik zing een lied over relaties. Over mensen die al 80 jaar getrouwd zijn. Jezus, ze leven al zo lang en dan maar ÈÈn relatie. Het leven is zo kort, is het niet zonde eigenlijk om maar ÈÈn relatie te hebben. Nou ja, zo'n soort filosofietje. Het refrein komt steeds terug: 'Ik hou van jou, ik hou van jou.' Aan het einde zingt de hele zaal: 'Ik hou van jou.' Dat is dus fantastisch, dat zo'n hele zaal dat naar mij zingt. Dan zeg ik: 'Dat hoeft toch ook weer niet!'

'Dat vind ik heerlijk.'

Het klinkt alsof u er enorm van geniet.

'Ik kijk ook niet tegen de voorstelling op. Wat ik heel vervelend vind, is het gedoe eromheen. Ik moet zorgen dat die zalen vol komen, met mijn netwerk. Vervolgens gaan ze me natuurlijk mailen: de website werkt niet, of weet ik wat. En dan heb ik een verouderd telefoonnummer van een theater en moet ik een nieuwe flyer maken...'

U zou ook kunnen zeggen: ik ga lekker van mijn pensioen genieten.

'Ja, maar wat is dat dan? Wat is genieten? Zinnig bezig zijn, is voor mij genieten. Na mijn pensioen heb ik nog 5 jaar onderzoek gedaan voor het Verweij Jonker Instituut,

maar dat werd me te zwaar. Dus nu doe ik scriptiebegeleiding. Ik heb studenten over de vloer. Dat leidt me lekker af en houdt me bij de les. Steeds bezig zijn, dat is belangrijk.'

Blijft ouder worden een thema in uw shows?

'Ja. Voor mijn nieuwe show heb ik buikdansen genomen. Dat was min of meer toevallig, het was Moederdag en er was een aanbieding bij Yonina, zij blijkt een autoriteit op dit gebied. Ik heb dat heel serieus bedoeld, ik heb ook echt serieus geoefend en volg precies de aanwijzingen op. Maar het publiek vindt het heel grappig.'

'Wat is dat dan, vraag ik mijn regisseuse. Ze kan het niet onder woorden brengen, maar het is niet uitlachen. Het is meer, geroerd zijn door een heel oud iemand die gaat buikdansen. Ik heb ook helemaal geen buik!

'Aan het eind zing ik: Wat gaat er gebeuren? Ga ik in het graf liggen? Met wie? Zit ik aan het eind van mijn leven met een zeur of met een leuke vent? Don't worry, je moet bewegen! Ja, het heeft allemaal met ouderdom te maken. En met verder gaan in het leven.'

Hoe ervaart u dat, ouder worden?

'Als ongewis. Ieder moment kan je iets vreselijks overkomen, een ongeluk, of ziekte. En dat heb je ook al vaak meegemaakt bij mensen om je heen. Dat is voor jou en mij precies hetzelfde, zij het dat de waarschijnlijkheid bij mij steeds groter wordt dat ik er straks niet meer ben. Dat beleef je niet veel anders, misschien dat je nog iets meer van het leven geniet. Het gevaar is dat je alsmaar over je klachten en je pijntjes gaat praten.'

Dan komen de gezwellen weer om de hoek.

'Luister naar gesprekken op straat, in de Albert Heijn, het gaat 9 van de 10 keer over een ziekte. Het is eigenlijk goed dat we die ziektes hebben, anders zouden we helemaal niet meer met elkaar praten!'

Na een korte stilte: 'Ik dacht zojuist ineens: er zitten straks veel jonge mensen in de zaal, die willen vast ook wel een wijze raad.'

De **Savornin Lohman** haalt diep adem en brandt dan los: 'Doe veel domme dingen! Verlies je sleutels, je portomonnee, verbrand je kleding met het strijkijzer, rij je auto in de prak. Want als je oud bent, doe je dat ook. Maar dan kun je zeggen: het ligt niet aan mijn leeftijd, toen ik jong was, deed ik het ook.'

'Nog mooier: generaliseer! Zeg: jonge mensen doen dit ook. En dan vind je altijd wel weer een professor die er de nodige data bij levert, moet je even naar Tilburg of Nijmegen. Dan is het evidence-based.'

Weer even stilte: 'En zo ga ik maar door: evidence is een beest waar ik helemaal gek van ben. Daar heb ik lol in.'

Hello beauty! Cabaret; INTERVIEW Jacquelin de Savornin Lohman de Volkskrant 28 september 2011 woensdag

Maar dit programma is te mooi afgerond om dit stukje erin te lassen. Dus moet ik toch weer een nieuw programma maken.'

Het programma Dwaallicht staat op 1 en 9 oktober in het Pleintheater, Amsterdam en op 22 en 29 november in Theater Pepijn, Den Haag.

CV Jacquelin de **Savornin Lohman**

1933 geboren in Bogor (Buitenzorg) Indonesië, tot 1946 Djokjakarta

(Batavia)

1952 gymnasium B eindexamen

1958 mr Nederlands recht, RU Leiden

1958 - 1971 advocatuur

1971 - 1976 hoofddocent Inleiding Recht Rijksuniversiteit Leiden

1975 promotie dr strafrecht UvA

1976 - 1982 Sociaal en Cultureel Planbureau, sectie criminologie en strafrechtspleging

1982 - 1998 hoogleraar UvA, leeropdracht: sociale hulpverlening, vanaf 1991 hoogleraar orthopedagogiek, leeropdracht: jeugdbescherming en jeugdhulpverlening

1992 - 1996 lid Eerste Kamer (D66)

1996 - 2001 Lid Raad Maatschappelijk Ontwikkeling (regeringsadviesraad VWS)

1961 - 1992 gehuwd met Rob Soetenhorst (journalist), 3 kinderen

1989 officier in Orde van Oranje Nassau

Maakt haar cabaretvoorstellingen met pianist Bam Commijs en regisseuse Anke Schaap.

LOAD-DATE: September 27, 2011

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

GRAPHIC: Jacquelin de **Savornin Lohman**.

PUBLICATION-TYPE: Krant

JOURNAL-CODE: De Volkskrant